

ABS-voorzitter Hendrik Vandamme wil hele zuivelketen verder groeperen

'Productiebeheersing moet'

Sinds april neemt melkveehouder Hendrik Vandamme uit Oostende het voorzitterschap van het Algemeen Boerensyndicaat ABS waar. Prijsvorming in land- en tuinbouw vormt één van de voornaamste actiepunten. Het recente zuivelakkoord met de Belgische distributie geldt als leidend voorbeeld.

tekst Annelies Debergh

De kaartjes met felicitaties prijken nog op de kast in het kantoor van Hendrik Vandamme. Ze verwijzen naar zijn aanstelling dik vier maanden geleden als nationaal voorzitter van het Algemeen Boerensyndicaat. Ondanks die prille carrière lijkt Vandamme de kantooromgeving al goed gewoon. Zijn wortels binnen het ABS liggen dan ook veel dieper met vijftien jaar bestuurservaring binnen ABS. Met 70 hectare akkerbouw en 45 melkkoepen blijft Hendrik Vandamme boven alles ook boer in hart en nieren. 'Het belang van een goede syndicale beweging heb ik zelf aan den lijve ondervonden', vertelt de 44-jarige landbouwer. Zijn bedrijf ligt zonevreemd en de afgelopen tien jaar verloor hij tot vijf keer toe gronden door onteigening. Ook de opname van de hoevegebouwen op de lijst van historisch waardevolle panden door de stad Oostende staat de toekomst van het bedrijf van Vandamme in de weg.

Wat zijn belangrijke actieruimten van het syndicaat de komende jaren?

'Prijsvorming in land- en tuinbouw is een belangrijk actiepunt. We moeten een betere prijs voor onze producten bekomen. Ik wil daarvoor alles uit de kast halen.' 'Landbouw is de basis van de economische activiteiten en daar moeten we ons terdege van bewust zijn. Landbouw moet dus nog meer op de kaart komen. Het beleid van de vroegere Vlaamse landbouwminister Leterme, een bevoegdheid die nu opgepikt wordt door Kris Peeters, gaat de goede kant uit. Toch moeten we de politiek verder bewust maken van het belang van landbouw. Er ligt nog een aantal belangrijke politieke dossiers, waaronder de verdere afbakening van 750.000 hectare landbouwgrond.'

'Een goede omkadering van landbouw is van levensbelang voor de sector. En dat geldt ook op Europees niveau. Dat de Europese ondersteuning van landbouw

wordt afgebouwd, doet de sector geen goed. Iedereen heeft de mond vol over kostenbesparing op de bedrijven, maar iedereen weet dat op veel bedrijven waar kan al bespaard is. De verkoopprijs van zuivel moet omhoog. Daaraan kan de Europese Commissie met een goed beleid haar steentje bijdragen.'

Waar liggen de pijnpunten in het Europese beleid volgens ABS?

'In Europa is de jongste tijd een beweging op gang gekomen die vraagt om bijsturing van de zuivelcontext. Met de huidige melkprijs kunnen we ons afvragen of de afschaffing van de melkquota wel een goede zaak is. De vraag om de balans tussen vraag en aanbod in evenwicht te houden stijgt.'

'Er zijn twee mogelijkheden. Ofwel doet de sector zelf aan productiebeheersing of de productie wordt bijgestuurd van hogerhand. Als ik zie dat een aantal veehou-

ders nu al ongebreideld boven het quotum melkt, dan stel ik me vragen of de sector dat zelf kan.'

'Een recent rapport van de Europese Commissie wees uit dat de meerderheid van de leden beseft dat enige vorm van productiebeheersing noodzakelijk is. Het is op zijn minst vreemd te noemen dat de Europese Commissie op geen van die vragen inspeelt. Europa hoeft in elk geval niet bang te zijn om haar eigen landbouw te beschermen. Andere continenten doen dat net zo goed. Landbouw kan niet blijvend als pasmunt gebruikt worden binnen de onderhandelingen van de Wereldhandelsorganisatie WTO.'

een mogelijkheid om iets los te krijgen bij de distributiesector en om het bewustzijn te doen groeien dat elke schakel in de voedselketen aan zijn trekken moet kunnen komen. Het akkoord biedt ook mogelijkheden naar andere sectoren toe om een bodem in de markt te leggen.'

'Los van de prijsafspraken willen we in de toekomst ook structuren op poten zetten om de landbouwsector en alle andere spelers uit de voedselketen te groeperen in een interprofessioneel overleg. We vinden dat zowel producentenverenigingen, melkerijen als de Belgische Confederatie Zuivel daarin vertegenwoordigd moeten zijn.'

boter en melkpoeder gaat en dus afgezet wordt op wereldmarktniveau. Het is vreemd dat toen Europa aankondigde om de interventies af te schaffen daar niet op is ingespeeld met een verschuiving van de melkverwerking naar meer consumentgerichte producten. De coöperatie betaalt aan de boer de best mogelijke prijs die uit de markt kan gehaald worden. Maar wanneer men op de verkeerde markt zit, dan komt er ook geen geld binnen. Productontwikkeling is een manier om een betere prijs te genereren. Ik denk dat meer energie in die richting moet gaan. Dat kost geld, maar dat geld komt vroeg of laat terug.'

Na het zuivelakkoord met Fedis is de prijs van de drinkmelk in de winkels met veertien eurocent per liter gestegen. Kan de melkveehouderij daarvoor op voldoende begrip rekenen van de consument?

'Het gevoel van de consument rond landbouw is de laatste jaren aanzienlijk verbeterd. De consument is er zich meer en meer van bewust dat de lage melkprijs de sector opbreekt. Tijdens de talrijke acties de jongste tijd is nooit de indruk ontstaan dat daar geen begrip voor is en dat mensen er negatief tegenover staan. Je kunt je ook de vraag stellen of die melkprijsverhoging aan de producent alleen maar rechtstreeks op de consument moet afge-rekend worden. De melkprijsverhoging kan op veel meer producten verrekend worden dan alleen de drinkmelk of kan zelfs rechtstreeks uit de winsten van de distributeurs komen.'

Hoe kijkt u met een bedrijf als het uwe tegen de toekomst aan? En hebt u daarmee nog een boodschap aan andere melkveehouders?

'Uitbreiden is door de ligging van het bedrijf niet langer aan de orde. Het melkquotum is in de loop der jaren gegroeid van 90.000 naar 400.000 kg. Onze huiskavel telt nog vijf hectare en de stal zit vol. De productie kan alleen nog toenemen door een verhoging van de productie per koe. We kijken tegen onze grenzen aan: daar houdt het op.'

'Ook al stelt de Europese Commissie dat het melkbeleid duidelijk gaat in de richting van het afschaffen van het melkquotum, toch heerst veel onduidelijkheid in het veld. De huidige crisisperiode is een zeer moeilijke oefening voor veel landbouwbedrijven. Iedereen moet daarbij voor zichzelf uitmaken of en hoe hij wil groeien. Groei binnen de perken, binnen de gegeven omstandigheden. Eén ding is duidelijk. Er is nog steeds sprake van melkquotum en dat blijft voorlopig zo tot 2015.'

'Vraag en aanbod moeten beter op elkaar afgestemd worden'

De recente prijsverhoging voor melk voor de Belgische producenten van twee eurocent per liter gedurende een half jaar is een unicum in Europa. Hoe belangrijk is het akkoord daarover?

'Twee eurocent per liter extra betekent op dit moment een toeslag van tien procent op de totale melkprijs. Dat is niet verwaarloosbaar. Toch komt ook kritiek op de maatregel van andere Europese landen. Het akkoord is echter met toestemming van de Federale Overheidsdienst Economie tot stand gekomen en is goedgekeurd door de Europese mededingingsautoriteit omdat het om een tijdelijke crisismaatregel gaat tussen twee private partners. Het akkoord was vooral

Zijn coöperatieve structuren dan niet voldoende?

'Als coöperatielid zie ik geen probleem met deze afzetstructuur en de manier waarop melk in de markt gezet wordt. Maar over melkaanvoer en prijsvorming hebben ledenkringen zoals die vandaag bestaan, geen bevoegdheden. Daarom moet één allesomvattende koepel gevormd worden opdat prijs, vraag en aanbod beter op elkaar afgestemd kunnen worden. Dat is geen aanval op de coöperatieve zuivelverwerkers. Ik stel wel vast dat wie melk levert aan de private zuivelverwerkers een betere prijs krijgt.' 'Een groot probleem is dat bijna de helft van de Belgische melk in producten als